

Grøn vækst kræver øget samarbejde

v. direktør Ole Morten Petersen, DAKOFA

Genanvendelse har ændret karakter fra at være det rene miljøflip til at udgøre fundamentet for et samfunds fremtidige konkurrenceevne. Et væsentligt middel til målet om grøn omstilling er øget samarbejde mellem det offentlige og det private. Den danske affalds- og ressourcebranche er klar til at tage sin del af ansvaret – hvis rammebetingelserne vel at mærke er i orden.

Ved DAKOFAs konferencer lyder det ofte fra talerstolen, at tiden er inde til øget samarbejde i affalds- og ressourcesektoren. Meldingen kommer fra såvel offentlige som private aktører. Det er ikke tilfældigt, for branchen har tradition for godt samarbejde mellem offentlige udbydere og private entreprenører. Men deciderede offentlig-private samarbejder i en juridisk fælles konstruktion og med et fælles ejerskab har vi knapt så meget erfaring med. Et øget samarbejde forudsætter nemlig en højere grad af sikkerhed for de væsentlige investeringer, der kræves, når man opfører større sorterings- eller behandlingsanlæg, hvad enten sikkerheden består i tilstrækkelig kapacitet eller afkast af investeringer.

Det er afgørende, at et offentlig-privat samarbejde er juridisk holdbart. Samtidig skal konstruktionen indeholde en vis dynamik. Der skal være plads til løbende tilpasninger til fremme af innovation og fremtidens endnu ukendte udfordringer. De konstruktioner, der er juridisk belæg for at etablere i dag, er relativt statiske. Eksempelvis har man i Vejle indledt forberedelserne til et offentlig-privat samarbejde, der skal skabe et større sorteringsanlæg for organisk affald og andre genanvendelige materialer fra både husstande og erhverv. Interessen og investeringslysten er stor hos deltagerne, men den nuværende lovgivnings snærende bånd har givet det ellers perspektivrige initiativ en hård fødsel.

Heldigvis ser et verserende udredningsprojekt på de teknologiske, økonomiske og juridiske udfordringer ved offentligt-privat ejede affaldssorteringsanlæg. Projektet er sat i gang af to regioner og Miljøstyrelsen, og det kan ses som en håndsrækning til regeringens ressourcestrategi fra oktober 2013. Strategien siger netop, at vi skal øge samarbejdet mellem de offentlige og private aktører. Man må således gå ud fra, at eventuelle knaster for øget samarbejde vil have en særlig politisk interesse og, at det vil være muligt at fjerne de største knaster.

Affald er fremtidens råstof

Såvel regeringen som de offentlige og private aktører i branchen har en vision om grøn vækst. Efterhånden er der konsensus om, at øget genanvendelse og et mindre forbrug af jordens ressourcer er den rigtige vej at gå. I den forbindelse er det naturligvis vigtigt ikke kun at fokusere på kvantiteten, men også kvaliteten i genanvendelsesordningerne. Her har ressourcestrategien allerede udstukket nogle retningslinjer, og der er ingen tvivl om, at branchens aktører har brug for bedre mulighed for at samarbejde med henblik på at kunne honorere regeringens krav. Derfor må det have høj prioritet, at rammebetingelserne kommer på plads.

Samtidig er det vigtigt at fokusere både på "grøn" og på "vækst". Når det drejer sig om vækst, er det væsentligt at have ejerskab til knappe ressourcer som ædelmetaller og jordarter. De lærde slås om, hvor mange års forbrug af de enkelte råstoffer, der rester, inden de forskellige naturforekomster melder udsolgt. Det er selvfølgelig et centralt argument for øget genanvendelse. Men nok så væsentligt er det, at ressourcemangel er skyld i 25 verserende, væbnede konflikter rundt omkring i verden. Rådgiver for G20, Dambiso Moyo, som via sine bestyrelsesposter anses for at være blandt de 100 mest indflydelsesrige mennesker i verden, kæder udviklingen sammen med klodens hastigt voksende middelklasse. Moyos

pointe er, at middelklassens efterspørgsel skærper kampen om de sparsomme naturressourcer. Det vil dominere den internationale politik fremover.

Derfor er det ikke bare miljø og økonomi, der er i spil. Det er tillige blevet et sikkerhedspolitisk anliggende at have adgang til de ressourcer, som vi bygger vores velfærd og velstand på. Naturen har ikke tilsmilet Danmark, hvad angår primære råstoffer. Derfor må vi konstruere et system, der sikrer tilfredsstillende mængder af sekundære råstoffer – altså råvarer - til producenterne. Det kan ske ved de sirligt indsamlede, sorterede og forbehandlede affalds- og ressource typer fra husholdninger og erhverv.

Cirkulær økonomi afløser rovdrift

Heldigvis vinder genanvendelse frem som et seriøst alternativ til traditionel vækst. For nylig nåede Det Verdensøkonomiske Forum med Coca-Cola, Philips og Nike i spidsen frem til, at den såkaldte cirkulære økonomi bliver motoren i fremtidens økonomi. Også virksomheder som IKEA og COOP er i fuld gang med at udvikle øget sortering, mindre spild og ordninger, hvor de eksempelvis tager deres egne produkter tilbage, når de er udtjente. IKEA har understreget, at det ikke bare drejer sig om et forsøg på at brande sig med en miljøvenlig profil, men derimod en helhjertet indsats for at sikre egen, fremtidig konkurrenceevne. Et både tankevækkende og perspektivrigt statement fra en verdensomspændende koncern, som bevirker, at økonomisk fokus kan gå hånd i hånd med øget miljøhensyn.

Der er lagt op til, at vi må rykke sammen i bussen for at nå vores fælles mål om fremtidig velstand og velfærd på et anstændigt plan. Som Tor Nørretranders tidligere har udtrykt det, skal vi ikke nødvendigvis forbruge mindre, men blot mere intelligent. Her er affalds- og ressource sektoren ikke bare klar, men også godt i gang. Nu gælder det om at sikre tilfredsstillende vilkår for de aktører, der ønsker at etablere offentlig-private samarbejder til gavn for både miljø og økonomi via "grøn vækst".

Dansk Kompetencecenter for Affald (DAKOFA) har 250 medlemmer omfattende centrale og lokale myndigheder, private organisationer, forskningsinstitutioner, kommunale og fælleskommunale affaldsselskaber, affaldsproducenter, affaldsbehandlere, vognmænd, rådgivere og leverandører inden for affaldsområdet.

DAKOFA betragtes som den eneste forening på området, hvor både private og offentlige medlemmer kan mødes på neutral grund og udveksle erfaringer og synspunkter i et apolitisk forum.